

Tietoja Repolasta ja siellä asuneesta Törhösen suvusta.

Repolan pogosta, kirkonkylä on tunnetuimpia Karjalan paikkakuntia jo vanhoilta ajoilta. Repolan kautta kulki vanha kauppatie Lieksasta aina Vienanmereen saakka. Sitä tietä pitkin kuljivat tavarakuormat, jauhoja ja suola, ja takasin tuotiin turkiksia, metsäriistaa ja Vienanmeren kalaa. Niin sanotut laukku-miehet myös käyttivät tätä tietä.

Näiden lisäksi tätä tietä käyttivät myöskin suomalaiset runon- ja laulunkerääjät, mm. Lönnrot ja vielä nykyisin elossa oleva runon- ja laulunkeräjä toht. *Uuno Karttunen*.

Repolan pogosta, kuten sitä ennen nimitettiin, sijaitsee luonnonkauniilla paikalla Lieksajärven luoteiskulmassa olevalla niemellä ja oikeastaan kahdella niemellä. Toista nimitettiin Mauranniemi ja toinen oli Grimunniemi. Mistä Repola on saanut nimensä? Vanhat ukot minulle selittivät, että se on saanut nimen sanasta repo, kun kylän niemissä, varsinkin Mauranniemessä missä nytkin on vielä männikkömetsä ja kumuinen maasto, saattoi aikoinaan olla repojen pesimispaikka.

Lännessä ja etelässä on salmi ja pienempiä lampia ja järviä ja näin ollen Repola on kuin saarella. Itse pogosta sijaitsee kuivalla hiekkaisella harjulla.

Jokunen sana tässä Lieksanjärvestä, joka on lukemattomista suurista Karjalan järvistä kaikkein kauneimpia. Se on noin 30 km pituinen, mutta soutaja, joka aikoo soudella sen päästä päähän, saa varautua lähes 2 kertaa niin pitkällä matkalla, sillä järven sadat saaret ja keskelle järviä pistävät niemet tekevät matkan sangen mutkikkaaksi. Sitäpaitsi Lieksanjärveen liittyy vielä välittömänä lyhyiden virtaisten salmien tai varsinaisten virtain kautta sekä pohjoisesta että etelästä toisia järviä, jotka pidentävät tätä yhtenäistä järvidesireittiä useilla kymmenillä kilometreillä. Voisimme tässä vielä mainita, että Lieksajärven pitkänä ja kapeana keihäänkärjen tapaisena pistää Keurinniemi melkein järven poikki, leikaten sen keskikohdalta syvät selkävedet kahtia ja koillispuolella järviä leviävät Karjalan ikimetsät yli koko moni peninkulmaisen valtavan Pienigan salon, European suurimman saloalueen.

Edellä mainitussa Mauranniemen tyvässä sijaitsee eräs Karjalan kuuluisimmista kodeista, ukko Törhösen talo. Sen otsaseinässä oli maalattu rakennus vuosiluvuksi 1823. Toinen, joka oli jo rakennettu uuteen tyyliin, oli paljon nuorempi rakennus. Ukko Feodor Iivanan p. Törhönen oli keskikasvuinen, leveäharteinen ja tuuheapartainen karjalan mies. — Vaikutti hänen kuvaa katsellessa, että tuossa on Karjalan suvun patriarkkoja. Hän oli rikas mies, kävi kauppoa sekä Suomessa että Venäjän puolella,

Sortavalan Viipurin kautta Pietariin ja palasi Suomessa aina Tornioon saakka ja Venäjälle ympäri Laatokan, Aunuksen kautta kotikyläänsä. Muutamalla kauppamatkalla ollessaan Aunukselta hän toi itselleen morsiamen, Tatjana-nimisen kauniin neitosen.

Heillä oli paljon lapsia joista mainittakoon: *Ivan* oli tarmokas ja lahjakas mies. Itseopiskelulla hän saavutti loistavan aseman. Oli Vienanmeren Sorokassa kahden sahan johtajana ja isännöitsijänä, suuri lahjottaja.

Aleksander syn. 1858 kuoli 1949, hoiti isän taloa ja maanviljelystä ja piti kotikylässä kauppoa. Toiminut monissa kunnan, semstvon, kirkon ja koulujen luottamustehtävissä.

Nikolai oli kauppiana Suomessa, Karjalan radan varrella Koijolassa.

Vladimir oli itseopiskelulla ja ahkeruudella päässyt Pietarissa Putilovan tehtaan kasööriksi.

Elias palveli sotapalvelusta Pietarissa Kaartin rykmentissä, missä keisari Nikolai nuorena ollessa oli komppaniantekijänä. Sitten hän palveli Suomen rautatiekonttööriä 30 vuotta. Kun 1914 Keisari Nikolai matkusti omalla junalla Helsinkiin, oli Elias muitten 10 suomalaisen rautatievirkailijan kanssa saattamassa keisarin junaa Helsinkiin ja takaisin Pietariin. Tästä matkasta heille kaikille annettiin mitalit.

Mihail palveli sotapalvelusta Helsingissä, missä kuolikin. Näitten poikain lisäksi heillä oli kaksi tytärtä: Outi-niminen oli naimisissa Nikstinan kanssa ja eli Suomessa Säiniöllä, missä heillä oli kauppa. Toinen tyttäristä Nastasia oli naimisissa Romonaisen kanssa. He pitivät kauppoa Inkeröissä ja myöhemmin Karjalassa.

Tämä Törhösen talo oli aina avoinna kaikille sinne pyrkijöille. Tuli sinne köyhä tai rikas, laulun ja runon kerääjää tai nälkäinen, siellä aina osattiin sen mukaan suhtautua tulijaan. Itse Lönnrot majaili ukko Feodoran luona, mutta tohtori U. Karttusen ollessa Repolassa isäntänä oli jo Aleksander, joka eli yli 90 vuotiaaksi ja jonka elämän vaiheet viime vuoden Karjalan Heimon joulunumerossa julkaistiin. Venäjän virkamiehetkin mielellään, aina kuvernööriä myöten, pistäytyivät talossa nauttimassa talon vieraanvaraisuutta.

Nälkävuosina, varsinkin vuosina 1865—67 moni nälkäinen sai evästä sekä itselleen että perheelleen Törhöseltä.

Kauas oli levinyt Karjalaan ja Suomenkin puolelle tämän talon maine, ja sen vieraanvaraisuus. Sitä todistaa seuraavakin kasku: Eräältä rikkaan talon vanhaltapiijalta (ikäneidiltä) oli kysytty, miksi hän ei ollut mennyt naimisiin kun häntä oli niin monta kertaa ja moni mies kosinut? Tämä vastasi näin:

Kuuluisa Kemin suurin tukkisuma, josta viimeaikaisten korpilakkojen yhteydessä on paljon puhuttu.

Suonionkylän kolttalappalaiset ovat saaneet uuden kotiseudun Inarijärven pohjoispuolelta, kauniin Näätäman vesireitin varrella. Kuvassa vasemmalla: Mikko ja Veera Huotari uuden kodin portailta. Oikealla Semenoffin perhe on tullut kalalta.

Jos olisi ollut Repolan pogostalle menopaikka, Lieksanjärven vesi juotavana ja Törhösen poika sulhasena, niin ei hän olisi ikäneidiksi jäänyt.

Olen koettanut saada selville mistä tämän talon sukunimi oli muodostunut. Jotkut vanhat ukot selittävät näin: Kun joku ukko Feodoran sukulaisista aikoinaan oli käyttänyt eräänlaista törökkimallista hattua, niin oli jäänytkin nimeksi Törökki-ukko ja siitä muodostunut Törhönen. Lieneekö niin, mene ja tiedä!

F. V. N.

Isoja kaloja Kaspian merestä.

(SS) Kaspian meren pohjoisosassa on saatu isoja Celuga-sampikaloja, joista muutamat painavat yli puoli tonnia kerrotaan Astrakaanista. Jokainen tällainen yksilö antaa yli 125 kiloa korkealaatuista mätiä. Kalastajat ovat saaneet tänä vuonna noin 200.000 puutaa isoa sampikalaa — belugaa, osetria ja sevrjugaa.